

www.ji.lviv.ua/n21texts/kolasa.htm. - Назва з екрана.

9. Лісничук О. Групи інтересів у багатоскладовому суспільстві. Політологічний аналіз. Автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.02 / О.В. Лісничук; НАН України. Ін-т політ. і етнонац. дослідж. - К., 2000. - 20 с.

10. Олсон М. Логика коллективных действий: общественные блага и теория групп // Политология: Хрестоматия, - СПб.: Ахилл, 2006. - 381 с.

11. Основи демократії: навч. посібник / За заг. ред. А. Колодій. - К: Вид-во "Ай Би", 2002. - 684 с.

12. Политика. Толковый словарь: Русско-английский. - М.: Мысль, 2001. - 451 с.

13. Політологічний енциклопедичний словник. - К.: Генеза, 2004. - С. 123.

14. Рагозін М.П. Вчимося демократії. Уроки громадянської освіти. - Донецьк, Вид-во "Донбас", 2000. - 150 с.

15. Рейтерович І.В. Групи інтересів у системі громадянського суспільства в Україні. - [Електронний ресурс]: <http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2010/01/blog-post.html>. - Назва з екрана.

16. Рудницький С.В. Інтереси і групи інтересів: стадіальний і структурний аспекти. - [Електронний ресурс]: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vdakk/2010_1/38.pdf. - Назва з екрана.

17. Сторошук Б. Економічні інтереси регіону в умовах трансформаційної економіки: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.01.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка.

- К., 2004. - 20 с.

18. Уолтсрастайн М. Группы интересов // Полис, 1992. - № 5-6. - С. 156.

19. Федералист. Политические эссе А. Гамильтона, Дж. Мэдисона и Дж. Джея: Пер. с англ. / Под общ. ред., с предисл. Н.Н. Яковлева. - М.: Издательская группа "Прогресс" - "Литера", 1994. - 592 с.

20. Чувардинський О. Групи інтересів у громадянському суспільстві // Політичний менеджмент, 2007. - № 3. - С. 78-86.

21. Шмиттер Ф. Неокорпоративизм // Полис, 1997. - № 2. - С. 10-21.

22. Bently A. Process of Government. - N.-Y., 1908.

23. Etzioni A. Capital Corruption; the new Attack on American Democracy. NY: Harourt Brace Jovanovich, 1984. - 235 p.

24. Olson M. The Rise and Decline of Nations. - New Haven: Yale Univ. Press, 1982. - 280 p.

25. Truman O.B. The Governmental Process. Political interests and public opinion. - № 4. - 1971.

Мельник Ю. П.

*аспірант кафедри політології
Одеського національного університету*

ім. І.І. Мечникова

Надійшла до редакції: 09.04.2013

УДК 341.417.46

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО БОРОТЬБИ З ТРАНСНАЦІОНАЛЬНОЮ ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ В ЗОНАХ МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ З ПІДТРИМАННЯ МИРУ – НАГАЛЬНА ВИМОГА ЧАСУ: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МІЖНАРОДНО- ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Пядишев В. Г.

По завершенні Другої світової війни у світі стрімко підвищилась кількість локальних збройних конфліктів. Незважаючи на їх невеличкі первинні масштаби, вони підривають стан безпеки в країнах безпосереднього оточення з ризиком поширення масштабів, потоками біженців дестабілізують ситуацію в країнах, що надають останнім притулок, та через малагабаритність і ефективність сучасної зброї масового знищення навіть загрожують миру в усьому світі. Небайдужість світової спільноти до цього явища виявилася в розташуванні в зонах збройних конфліктів мережі міжнародних операцій з підтримання миру (МОПМ) – для оперативного припинення бойових дій і вирішення конфліктів. Держава Україна бере активну участь у зазначеній діяльності [1]. Більшість сучасних локальних збройних конфліктів носить внутрішній характер, тому основним суб'єктом боротьби з ними сьогодні виступає цивільна поліція ООН (ЦП ООН). Процес врегулювання конфліктів виявився непростим і довготривалим через низку чинників. Останнім часом встановлено, що основним з них є виникнення й бурхливий розвиток у зонах МОПМ транснаціональної організованої злочинності (ТОЗ), яка, з одного боку, стрімко розповсюджує у світі небезпечні злочини, з другого – активно гальмує процес врегулювання локального збройного конфлікту. Отже, сьогодні для успішного подолання наслідків локальних збройних

конфліктів і запобігання їх рецидивам силами ЦП ООН, необхідно вивчити феномен сучасності – транснаціональну організовану злочинність у зонах міжнародних операцій з підтримання миру, розробити організаційні та міжнародно-правові засоби боротьби з ним.

Питанням, що пов'язані з тими чи іншими аспектами локальних збройних конфліктів, протягом останнього десятиріччя присвячено значну кількість наукових праць в Україні та в Російській Федерації. За такими напрямками, як застосування міжнародного права у вирішенні збройних конфліктів, розвиток, еволюція й перспективи діяльності міжнародних організацій щодо збереження миру, захист прав людини й міжнародне гуманітарне право, здійснено дисертаційні дослідження такими науковцями, як: О.Є. Болгов, С.В. Бухмин, Е.В. Годованик, А.А. Делінський, В.И. Дяченко, С.О. Єгоров, Ю.В. Запарій, Ю.В. Земсков, П.Г. Зверев, Ю.В. Климчук, І.М. Крупянко, А.А. Маєвська, С.С. Новіков, Л.В. Пастухова, Н.В. Плахотнюк, В.С. Ржевська, С.Н. Снегіна, Л.Н. Тарасова, О.О. Хохлишева, В.Х. Ярмакі. Безпосередньо питанням підвищення ефективності діяльності ЦП ООН присвячено роботи О.А. Грідчина [2], В.О. Заросила [3] та О.О. Телічкина [4]. Проте вони стосуються здебільшого питань забезпечення підготовки персоналу національних правоохоронних органів до участі в МОПМ.

Питанням боротьби з ТОЗ у стабільних державах

присвячено роботи українських вчених: М.Г. Вербеньського [5], Ю.О. Стрелковської [6], І.В. Пшеничного [7].

Проте в зонах МОПМ боротьба з ТОЗ має свої особливості, які вимагають окремого вивчення. При тому організаційно-управлінські заходи щодо підвищення ефективності зазначеної боротьби з ТОЗ потребують міжнародно-правового обґрунтування. Вказані питання в перелічених та інших публікаціях ще не досліджено.

Метою цієї роботи є вивчення генезису й розвитку транснаціональної організованої злочинності в умовах внутрішніх локальних збройних конфліктів, сучасного стану й проблем у боротьбі з нею на теренах міжнародних операцій з підтримання миру, а також розробка пропозицій щодо організаційних і міжнародно-правових заходів для подолання зазначених проблем.

1. Визнання світовою спільнотою небезпеки транснаціональної злочинності в зонах МОПМ та необхідності рішучої боротьби з нею.

Усвідомлення необхідності поєднання зусиль у боротьбі з усіма проявами ТОЗ приходило до світової спільноти поступово – відповідно до розвитку окремих її напрямів. У грудні 1988 року спеціальною Конференцією ООН було прийнято Конвенцію ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин [8]. Дванадцять років потому, у листопаді 2000 р. Резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї ООН було прийнято Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності й додатки-протоколи до неї [9], зокрема Протокол про попередження й припинення торгівлі людьми, особливо жінками й дітьми, Протокол проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю й повітря, Протокол проти незаконного виготовлення та обігу вогнепальної зброї, її складових частин і компонентів, а також боєприпасів до неї. Створення зазначених документів зумовлене стрімким зростанням рівню ТОЗ за останній час у цілому світі.

Зауважимо, що в наданих документах ще не йшлося спеціально про терени МОПМ, оскільки вважалося, що проблема ТОЗ стосується тільки великих міст і ніхто не пов'язував її з проблемами МОПМ. Саме тому ніби абсолютно незалежно, але під тиском численних НДО, ООН вдалося, нарешті, розглядіти один з видів організованої злочинності (торгівлю жінками для примусової проституції), який з'являвся у всіх без винятку МОПМ, і почати боротися з ним, створивши в кожній МОПМ відповідні підрозділи [10].

Проте сьогодні, у 2013 р., ТОЗ “розповсюдила свої щупальця по всьому світу й надає дестабілізуючого впливу на політичну економіку трьох країн - Гвінеї-Бісау, Гаїті й Косово” [11]. Хоча Уолтер Кемп, директор департаменту по Європі та Центральній Азії в Міжнародному інституті миру назвав лише три країни, де ООН інтенсивно намагається вести процеси мирного урегулювання, інші автори поширюють серйозність проблеми ТОЗ на всі пост-конфліктні території [12; 13; 14].

2. Особливості генезису та розвитку транснаціональної організованої злочинності в умовах внутрішніх локальних збройних конфліктів.

2.1. Вплив сучасних світових процесів на розвиток ТОЗ.

Закінчення холодної війни відкрило такі нові можливості для злочинних угруповань, як використання природних ресурсів (наркотики, діаманти, дерева) у нестабільних державах [13], отже, надало значного поштовху бурхливому розвитку організованої злочин-

ності в цих державах. Організація економічного співробітництва й розвитку визначила поняття “нестабільна держава” (“крихка держава”) як держава з низькими доходами, яка характеризується “слабкою здатністю виконувати основні функції управління населенням і своєю територією та нездатністю до розвитку взаємовигідних конструктивних відносин зі суспільством”. Що стосується глобалізації, то вона створила багато нових можливостей, також забезпечила бум у ТОЗ. При цьому найбільше постраждали уразливі держави та люди [15]. Злочинні угруповання “перетворилися на потужні транснаціональні, недержавні суб'єкти”, вони контролюють торговельні маршрути з Латинської Америки через Західну Африку до Європи, з Афганістану через Центральну Азію до Росії, або через Балкани до Європи. При цьому, як справедливо зазначає Максиміліан М. Медуна, політичний аналітик Міжнародного інституту миру, “у 1948 році миротворчі операції та організована злочинність були окремими питаннями, не пов'язаними між собою. Шістдесят років потому, однак, зі зміною міжнародної системи, вони опинилися в центрі уваги, та, як з'ясувалося, їх траєкторії зійшлися” [13].

2.2. МОПМ – каталізатор розвитку ТОЗ.

Як зазначає Джон Уеглі, експерт із зовнішніх справ у Дослідницькій службі Конгресу США: “ТОЗ має тенденцію розвиватися в країнах, де правоохоронні органи слабкі й громадяни мають обмежені економічні альтернативи. Фермери часто звертаються до вирощування наркотиків, підсилюючи міжнародну торгівлю наркотиками. Безробітні громадяни шукають роботу за кордоном і стають жертвами угруповань, що торгують людьми. По всій земній кулі урядова корупція й незаконна торгівля живлять і підтримують одне одного” [12]. Що стосується діяльності ТОЗ на теренах МОПМ, то тут присутні всі види зазначеної нелегальної торгівлі: зброєю, наркотиками, жінками, людськими органами [16; 17]. Сьогодні є стійка думка, що стрімке зростання ТОЗ на теренах МОПМ є побічним продуктом самих МОПМ [12]. Цю думку підтримує також Ірв Марусель (з факультету військових досліджень Королівського військового коледжу Канади): “Мало того, що сили МОПМ в усіх без винятку зонах своєї присутності не довели свою здатність протистояти організованій злочинності, вони ще мимоволі, але цілком конкретно сприяють її розвитку, зокрема, залученням у країну значних ресурсів, які стають предметом жадання злочинців” [18].

2.3. Ставлення ТОЗ до завдань МОПМ і його вплив на інші країни.

Корумпованість політичних еліт має вирішальне значення для можливості функціонерів ТОЗ безперешкодно продовжувати свою діяльність, уникаючи кримінального переслідування й підриваючи авторитет держави. Вони також можуть намагатися просунути своїх партнерів до місцевих органів влади. Отже, часто бойовики боку конфлікту, які потрапили до лав ТОЗ (контрабанда наркотиків, зброї, жінок), протягом конфлікту, чи навіть до його початку, по завершенні конфлікту призначаються поліцейськими й навіть обираються на державну посаду, як, наприклад, було в Косово. Після чого вони продовжують виконувати свої ролі в ТОЗ, використовують свою щойно придбану політичну владу й вплив з метою полегшення або забезпечення державного пособиництва діяльності ТОЗ. Антоніо Марія Коста, виконавчий директор Управління ООН з наркотиків і злочинності (ЮНОДК), стверджує, що “прибуток від злочинної діяльності та

загрози силою або її застосуванням надають можливість злочинцям впливати на результати виборів, політиків і владу, навіть на військових” [12]. Прагнучи встановити свій статус-кво там, де держава слабка, ТОЗ виступає в сворсткій опозиції до завдань, що стоять перед МОПМ, реально погрожуючи можливості встановлення верховенства закону. При цьому сьогодні є досить підтверджень, що організована злочинність із зон МОПМ не тільки співпрацює зі злочинністю з інших країн, але впроваджує своїх емісарів безпосередньо в цих країнах [19].

3. Особливості боротьби з ТОЗ на теренах МОПМ.

Боротьба з ТОЗ взагалі, тобто в стабільних державах, є непростою справою, проте в зонах МОПМ існують додаткові суттєві проблеми:

1) правовий нігілізм аж до повного знецінення людського життя, “вихований” у зонах збройних конфліктів шляхом тривалого безконтрольного використання бойової зброї широкими масами;

2) зазначене недоречно доповнюється незліченими запасами й безконтрольним поширенням зазначеної зброї та боєприпасів;

3) катастрофічно недостатня кількість місцевої поліції для виконання завдань з підтримання правопорядку, як, наприклад, на Гаїті [20], де поліція ООН, не маючи мандата на виконання обов’язків з підтримання правопорядку, за своєю ініціативою вийшла на вулиці для здійснення цих функцій на додаток до своїх завдань, визначених у мандаті (навчання місцевої поліції). Або ж повна відсутність місцевої поліції на низці територій, де передбачувалося здійснювати контроль за її діяльністю з боку розміщеної там цивільної поліції ООН (особистий досвід автора в Ліберії в 2004-2005 роках);

4) “вахтова робота” міжнародного поліцейського персоналу. Для нормальної роботи поліцейський слідчий повинен “вроси” в суспільство. У складі МОПМ контракт поліцейських з більшості країн триває 1 рік (рідше - півроку). При цьому новоприбулі офіцери повинні витратити неабияку частину часу свого контракту перш, ніж їх діяльність стане відносно повноцінною;

5) мовний бар’єр становить серйозну проблему в значній частині МОПМ, де офіційна мова МОПМ не збігається з мовою (мовами) місцевого населення, як, наприклад, у всіх МОПМ в колишній Югославії, де робочою мовою МОПМ була англійська. Проблема виявляється в кількох аспектах: а) може мати місце мимовільне викривлення інформації при перекладі, б) не можна виключити вільний або мимовільний витік інформації через місцевих перекладачів, в) навіть якщо припустити, що витоку інформації немає – недовіра до них з боку підозрюваних, потерпілих і свідків переважно блокує опитування й допити;

6) тотальна розповсюдженість і рівень корупції всебічно заважають здійсненню боротьби проти ТОЗ, оскільки організована злочинність, здійснюючи мародерства й пограбування під націоналістичними гаслами, ніби брала участь у збройному конфлікті на одному з боків і здобула політичний капітал, і наприкінці конфлікту посіла ведучі позиції в суспільстві;

7) існує небезпечна думка, що в боротьбі за підтримання миру в зонах МОПМ можна спиратися на ситуативно-зацікавлену в ньому організовану злочинність. Цій думці ризикують слідувати в деяких МОПМ. Однак багато аналітиків стверджують, що, по-перше, мир, який побудовано на таких засадах, не може бути життєздатним у довгостроковій перспективі, оскільки

розвиток, розширення та консолідація злочинних мереж негативно вплине на постконфліктні умови. По-друге, як тільки ці мережі повністю обіймуть своє місце, їх буде важко викоринити, і міжнародній спільноті, можливо, доведеться мати справу з політичними лідерами, які “виросли” саме з кримінальної мережі. По-третє, їй також, можливо, доведеться зіткнутися зі зростанням злочинності у своїх суспільствах у результаті поширення організованої злочинності [21];

8) сьогодні, незважаючи на те, що світовій спільноті вже стала очевидною небезпека ТОЗ взагалі, а багато аналітиків і практиків довели, що ТОЗ, зокрема, особливо стрімко розвивається саме в зонах МОПМ, останні досі не комплектуються багатопрофільними потужними підрозділами по боротьбі з ТОЗ .

4. Поточний стан справ щодо підвищення ефективності боротьби з ТОЗ на теренах МОПМ.

Сьогодні неможливо закрити очі на стійке зростання транснаціональної організованої злочинності саме в зонах МОПМ і на її драматичний вплив на стабільність у країнах близького оточення, у віддалених країнах, що дають притулок біженцям, і в інших країнах. При цьому й немає підстав вважати, що ООН протиставляє цьому явищу адекватну відсіч. Наприклад, незважаючи на те, що в складі МОПМ у Косово у 2000 р. було створено спеціальне бюро для боротьби з організованою злочинністю (Kosovo Organized Crime Bureau) [12], немає підстав визнавати його діяльність ефективною. Яскравим тому доказом (не кажучи про незліченну кількість прикладів порушень прав людини, нелегальної та безкарної торгівлі людьми) є підтверджений факт, що протягом багатьох років у країні нелегальну торгівлю зброєю та органами полонених сербів очолював нинішній прем’єр-міністр Косово Хашим Тачі [17]. І хоча ТОЗ також існує в інших МОПМ, досвід створення спеціалізованого підрозділу по боротьбі з ТОЗ, не переданий в інші МОПМ, наприклад на Гаїті [12], де для боротьби з ТОЗ (з незліченими збройними бандами в передмістях) застосовуються збройні сили ООН, що, у зв’язку з їх непрофесійністю в сенсі правоохоронної діяльності, призводить до значних людських жертв серед місцевого населення, зокрема серед жінок і дітей, не пов’язаних з ТОЗ [22]. Хоча оглядачі й намагаються вважати досвід Косово й Гаїті гідним уваги й поширення, вони ж вказують на ситуативний характер прийнятих там заходів і, як результат, на їх невисоку ефективність. Що ж до інших двадцяти шести МОПМ, то незважаючи на аналогічний розвиток ТОЗ в їх зонах, менше половини з них мають хоча б формальний мандат на боротьбу з ТОЗ (не маючи на це ресурсів). Решта МОПМ не мають і цього. Багато дослідників (і практиків) вважають, що проблема просто ігнорується з остраху перед її величезністю [13]. Однак при цьому проблема не йде, а лише розростається. І якщо за неї не взятися негайно – буде гірше, оскільки вона не тільки вкорениться в зоні МОПМ, а й проявиться в багатьох країнах: зокрема в тих, які беруть участь у МОПМ, як, наприклад, албанська організація наркоторговців (з Косова та колишньої Югославської республіки Македонії) в Італії [19].

Загалом доводиться погодитися з невтішним висновком, що сьогодні в усьому світі: від Гаїті до Косово, від Малі до Сомалі, – ООН не справляється з завданнями по боротьбі з ТОЗ, а, значать, загалом по організації процесу стабілізації в зонах колишніх локальних збройних конфліктів [12]. Про наявність проблеми свідчать численні документи від неурядових організацій [22; 23;

24]. При цьому висловлений у березні 2011 р. керівниками Департаменту ООН з підтримання миру і ЮНОДК намір про співпрацю задля підвищення якості МОПМ [25] свідчить про готовність керівництва ООН до здійснення необхідних зусиль.

Розробляючи комплексний підхід до проблеми виконання ТОЗ у зонах МОПМ, слід, по-перше, зазначити, що боротьба з ТОЗ має стати ціллю миротворчої діяльності, що операції ООН з підтримання миру необхідно повністю перебудувати з таких, що мають механізм суто для реакції на насильницькі конфлікти, на такі, що повністю володіють всеохопною стратегією для стабілізації суспільства, у тому числі заходами щодо усунення й викоринення організованої злочинності. Стосовно конкретизації ідей щодо комплексного забезпечення високої ефективності діяльності міжнародної цивільної поліції в боротьбі з ТОЗ звернемо увагу на наступне.

Настав час, коли міжнародна цивільна поліція кожної МОПМ повинна мати у своєму складі могутній підрозділ по боротьбі з усіма основними напрямками ТОЗ – по боротьбі з економічними злочинами, а також з незаконною торгівлею зброєю, наркотичними речовинами, людьми, людськими органами.

Життєво необхідно забезпечити оперативну міжнародну взаємодію підрозділів цивільної поліції зі складу МОПМ з відповідними підрозділами держав, в яких “оперують” кримінальні емісарі з терену МОПМ. Для забезпечення зазначеної взаємодії майже від початку розташування МОПМ необхідно ще на стадії планування одержувати й використовувати для планування діяльності майбутньої роботи поліції дані ЮНОДК щодо країн, пов’язаних через ТОЗ тереном МОПМ.

Необхідно стрімко підвищувати якість соціально-орієнтованої роботи поліції (community policing), як міжнародної, так і місцевої. У напрямі підвищення ефективності роботи з колишніми комбатантами вкрай необхідно теоретично розробити (на рівні Дивізіону поліції Департаменту ООН з операцій з підтримання миру) і практично впроваджувати на теренах усіх МОПМ “добровільні асоціації колишніх комбатантів щодо підтримання правопорядку”.

Слід вдосконалювати роботу з міжнародними й місцевими неурядовими організаціями, враховуючи їх доведені великі інформаційні можливості, а також проблеми спілкування з ними через необхідність збереження їх нейтрального статусу.

З метою значного зменшення корумпованості рядового й молодшого начальницького складу місцевої поліції шляхом зниження непомірного економічного тиску на родини поліцейських, для кожної МОПМ прорахувати, погодити з місцевим урядом і впровадити тимчасову систему пільг (транспортних, тощо) для місцевих поліцейських.

Проте гарантування довгострокового миру також зажадає узгоджених зусиль щодо реалізації соціально-економічних програм, які створюватимуть умови для громадян і, особливо, колишніх комбатантів відмовлятися від участі в організованій злочинній діяльності.

Узгодження на рівні Ради Безпеки ООН і значної попередньої роботи в складі Дивізіону поліції, Департаменті операцій ООН з підтримання миру загалом і ЮНОДК потребують наступні питання:

створення підрозділів по боротьбі з основними напрямками ТОЗ в усіх МОПМ;

одержання й використання інформації від ЮНОДК на

стадії планування кожної чергової МОПМ про закордонну діяльність кримінальних емісарів з терену локального збройного конфлікту;

розробка інструктивних документів щодо планування й впровадження добровільних асоціацій колишніх комбатантів щодо підтримання правопорядку;

розробка інструктивних матеріалів і типових документів щодо укладення міжнародних договорів між поліцією МОПМ і національними поліціями необхідних держав щодо здійснення сумісних операцій по боротьбі з проявами ТОЗ;

розробка інструктивних матеріалів щодо інтенсифікації безпосередньої взаємодії з неурядовими організаціями щодо одержання інформації про діяльність ТОЗ на теренах МОПМ і про закордонну діяльність її емісарів.

Література

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 24 квітня 2009 року “Про Стратегію міжнародної миротворчої діяльності України” [Електронний ресурс] // Указ Президента України № 435/2009 - Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/9454.html>.

2. Гридчин А.А. Повышение готовности персонала миротворческих организаций к регулированию региональных конфликтов: автореф. дис. на соискание ученой степени доктора социолог. наук: 22.00.08 [Электронный ресурс] / Александр Анатольевич Гридчин – Орел, 2009. – 43 с. - Режим доступа: <http://www.dissers.ru/avtoreferati-dissertatsii-sotsiologiya/a72.php>.

3. Заросило В.О. Адміністративно-правове забезпечення участі працівників органів внутрішніх справ України у міжнародній миротворчій діяльності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук: 12.00.07 / Володимир Олексійович Заросило - К.: “ДКС Центр” 2009. - 40 с.

4. Телічкін О.О. Правоохоронна діяльність у сфері забезпечення міжнародного миру і безпеки: організаційно-правові засади: дис.... доктора юрид. наук: 12.00.07 / Олексій Олексійович Телічкін - Харків, 2004. - 428 с.

5. Вербенський М.Г. Транснаціональна злочинність: кримінологічна характеристика та шляхи запобігання: автореф. дис ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / Михайло Георгійович Вербенський; в.о. Дніпропетр. держ. ун-т внутріш. справ. - Дніпропетровськ: Б/В, 2010. - 40 с.

6. Стрелковська Ю.О. Маргінальні групи в структурі організованої злочинності: кримінологічне дослідження: автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Юлія Олександрівна Стрелковська. - Одеса: Б.в., 2008. - 20 с.

7. Пшеничний І.В. Організована транснаціональна злочинність і роль правоохоронних органів у протидії їй: автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Ігор Валерійович Пшеничний. - Київ: НАВСУ, 2000. - 20 с.

8. United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances / - New York: United Nations, 1988. - P. 38

9. United Nations Convention Against Transnational Organized Crime and The Protocols Thereto / - Vienna: United Nations Office On Drugs And Crime. 2004. - P. 84

10. Fletcher B. Formation of UNMIK Anti-Prostitution Unit [Electronic |Source] / Barry Fletcher // UNMIK Police Press Office. UNMIK Police MHQ. - 2000. - Press Release. 29 October. - Access Mode: <http://www.unmikonline.org/civpol/archive/pr251002.htm>.

11. Should the UN be doing more to fight organized

crime? [Electronic Source] / Integrated Regional Information Network (IRIN). - 2013. - 12 August. - Access Mode: <http://m.irinnews.org/Report/98551/Should-the-UN-be-doing-more-to-fight-organized-crime>.

12. Souza A. Curbing Transnational Organized Crime [Electronic Source] / Albert Souza // International Relations and Security Network. Global Policy Forum. - 2011. - June 6. - Access Mode: <http://www.globalpolicy.org/security-council/peacekeeping/analysis-and-articles-on-peacekeeping/50297-curbing-transnational-organized-crime.html>.

13. Meduna M. How Organized Crime and UN Peace Operations Came to Converge In Fragile States [Electronic Source] / Maximilian M. Meduna // Global Observatory. - 2013. - July 30. - Access Mode: <http://theglobalobservatory.org/reports/549-how-organized-crime-and-un-peace-operations-came-to-converge-in-fragile-states.html>.

14. Souza A. Organized Crime: A Challenge for UN Peacekeeping [Electronic Source] / Albert Souza // International Relations and Security Network. - 2010. - July. - Access Mode: <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?ots591=4888caa0-b3db-1461-98b9-e20e7b-9c13d4&lng=en&id=130865>

15. Shaw M. Spotting the Spoilers: A Guide to Analyzing Organized Crime in Fragile States / Mark Shaw and Walter Kemp. - New York: International Peace Institute, -2012. - P. 50.

16. Protecting the human rights of women and girls trafficked for forced prostitution in Kosovo. [Electronic Source] / - New York: Amnesty International USA. - 2007. - Access Mode: <http://www.amnestyusa.org/document.php?lang=en&id=1391B6E5EE9C8A9780256E7E0041EE72>, параграф 36

17. Lewis P. Kosovo PM is head of human organ and arms ring, Council of Europe reports / Paul Lewis // The Guardian. - 2010. - Tuesday 14 December.

18. Marucelj I. Mature Peacekeeping Operations as Facilitators of Organized Crime / Irv Marucelj // IRPP: Institute for Research on Public Policy - 2005. - March # 01. - P. 29

19. Major Ethnic Albanian Criminal Group broken up -

30 suspects arrested [Electronic Source] // European Law enforcement Cooperation. Press Release. The Hague - 2009. - 07 July. - Access Mode:

20. Ehrmann E. Brazil feels the Pain of Peacekeeping in Haiti [Electronic source] / Eric Ehrmann // Huffpost World. - 2010, January 26. - Access mode: http://www.huffingtonpost.com/eric-ehrmann/brazil-feels-the-pain-of_b_432713.html

21. Stražišar N. Peacebuilding and Organised Crime: The Cases of Kosovo and Liberia / Nika Stražišar Teran. - Bern: Swiss Peace Foundation. - 2007. - P. 52.

22. So does it mean that we have the rights? Protecting the human rights of women and girls trafficked for forced prostitution in Kosovo. [Electronic Source] Amnesty International. - 2003. - P. 57. - Access Mode: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/EUR70/010/2004/ru/55dae004-d5e4-11dd-bb24-1fb85fe8fa05/eur700102004en.html>.

23. Women's and girls' experiences of trafficking into the Bosnian sex industry. [Electronic Source] Human Rights Watch - 2006. - IV. - Access Mode: <http://www.hrw.org/reports/2002/bosnia/Bosnia1102-04.htm#TopOfPage>.

24. UN Peacekeeping Mission Personnel and Trafficking in Women. Stop Violence Against Women. [Electronic Source] A Project by The Advocates for Human Rights. Network Women's Program. last updated September 1, 2005. - Access Mode: http://www.stopvaw.org/UN_Peacekeeping_Missions.html.

25. UNODC and United Nations peacekeeping forces team up to combat drugs and crime in conflict zones [Electronic source] // United Nations Office On Drugs and Crime (UNODC Official Site). - 2011, 2 March. - Access mode: <http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2011/March/unodc-and-dpko-team-up-to-combat-drugs-and-crime-in-conflict-zones.html>.

Пядишев В.Г.

кандидат технічних наук, доцент ОДУВС

Надійшла до редакції: 08.04.2013

УДК 340.12

ПОНЯТТЯ ТА СУТЬ “КВАЗІЗАКОНІВ” У СУЧАСНИХ СВІТОВИХ СИСТЕМАХ ПРАВА

Якусик Д. В.

Провідна роль у створенні ефективної правової системи належить органам державної влади й, передусім, законодавчій владі, яка покликана підготувати досконалу законодавчу базу реформування. Однак, виділяючи найбільш характерне для романо-германської правової сім'ї джерело права - нормативно-правовий акт, більшість науковців у галузі юриспруденції оминають питання видів і проблем нормативних правових актів.

Актуальність теми дослідження полягає у відсутності науково-правових поглядів щодо юридичної категорії “квазізакон”. Питання поняття та суті “квазізаконів” особливо є актуальними з огляду на відсутність понятійно-категоріального апарату “квазізакону”. Тому нами буде здійснена спроба проаналізувати загальні тенденції виникнення таких специфічних юридичних нормативних актів, як “квазізакони” у різних світових системах права.

Питанням теорії юридичного закону в різних світових системах права були присвячені роботи таких зарубіжних авторів: С. Алексєєва, Р. Леже, М. Марченка, М. Матузова, А. Піголкіна, Н. Фостера, Ф. Сулейманова,

В. Тихомірова, В. Троїцького та інших. Окремим аспектам правової категорії “квазізакон” приділяли увагу такі вітчизняні вчені, як: В. Котюк, Д. Лилак, А. Мірошніченко, О. Ющик та інші.

Метою статті є загальнотеоретичний аналіз деяких світових систем права та показання механізму утворення “квазізаконів” як специфічного правового феномену. Для досягнення цієї мети маємо намір вирішити такі задачі:

доповнити терміно-поняттєвий апарат з досліджуваної теми;

запропонувати сучасний підхід до визначення теоретико-правового поняття “квазізакон”;

встановити спільні риси між поняттями “закон” - “квазізакон” і спробувати виділити особливості утворення “квазізакону” в сучасних світових системах права.

Українським ученим у галузі юриспруденції О. Ющиком ще на початку XXI століття було написано декілька наукових робіт, предметом яких виступає правова система.

У своїй праці “Галузі та інститути правової системи

© Д.В. Якусик, 2013